Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·–

Slovenski dom

Štev. 131 | V Ljubljani, 10. junija 1936 | Leto 1.

Usoda Evrope v rokah dveh najmlajših zunanjih ministrov

Rim, 10. junija. o. Včeraj so se s kraljevim odlokom izvršile delne spremembe v italijanski vladi, katere so poluradni krogi že dolgo časa napovedovali. Ministrski predsednik Mussolini je sam sebi podal ostavko na mesta zunanjega korporacijskega in polonijalnega ministra. Vsa ta tri ministrstva je Mussolini poleg notranjega, vojnega, mornariškega, zrakoplovnega ministrstva imel od januarja leta 1925.

Za zunanjega ministra je bil imenovan Mussolinijev zet in dosedanji minister za propagando Galeazzo Ciano. Dosedanji podtajnik v korporacijskem ministrstvu Latini in podtajnik v ministrstvu za kolonije Lessona sta napredovala za ministra v svojih resorih. Mesto propagandnega ministra je dobil dosedanji podtajnik v tem ministrstvu Alfieri. Fulvio Suvich, dosedanji podtajnik v zunanjem ministrstvu in praktični voditelj italijanske zunanje politike, je odstopil, nadomestil ga je dosedanji italijanski poslanik v Varšavi Bastianini. Mussolini si je Suvichu za njegovo štiri letno sodelovanje s posebnim pismom zahvalil.

Z ozirom na to, da je novi zunanji minister Ciano star komaj 33 let, poudarjajo italijanski krogi, da se sedaj nahaja usoda sveta v rokah dveh najmlajših zunanjih ministrov, kar jih pomni zgodovina Anglije in Italije. Angleški zunanji minister Eden je pravkar dovršil 37 let in se nahaja v 38.

Ta dva mlada politika bosta torej imela težko nalogo, da uredita tako ali tako delikatna vprašanja, katera je rodila vojna v Abesiniji.

Italijanske vojske so pripravljene

Rim, 10. junija. o. Predsednik vlade Mussolini je dobil brzojavko od maršala Balba, poveljnika vojaških sil v severni Afriki. Maršal poroča, da je izvršil revijo vseh čet v severni Afriki, in pravi, da je severnoafriška vojska pripravljena odzvati se vsak trenutek za veličino Italije.

Ministrski predsednik je odgovoril, da je zelo zadovoljen zaradi visokega čuta dolžnosti, ki preveva libijske čete, o čemer so dale dokaze zadnje čase.

Mussolini in Balbo sta te pozdravne brzojavke zmenjala že pred nekaj dnevi po radiu. Tisk jih priobčuje šele sedaj z velikim pompom, namen tega dejstva leži v tem, da je Musolini najbrže spremenil svoje mnenje, da bi prišlo do kakih uspehov po počasnih pogajanjih z Angleži, ki iščejo vse povsod stranskih poti umikov in izhodov, v resnici pa zastopajo zmeraj in povsod eno samo, to je svojo politiko. Italijanski odločujoči krogi so mnenja, da pogajanja ne peljejo nikamor in da je politika stisnjene pesti in močne roke dosti priporočljivejša.

Mussolini je izvršil tudi revijo 300 višjih letalskih častnikov, ki so prišli v Rim, da bodo prisostvovali svečanosti izročitve zlate kolajne vojaškim letalcem.

Rim, 10. junija. o. Predsednik vlade Mussolini je danes sprejel v Beneški palači odbor oseb, odlikovanih z zlato kolajno za vojaško hrabrost. Odbor je pri tej priložnosti izročil Mussoliniju zlate kolajne, last družin vojakov, padlih na bojnem polju. Vsega skupaj so doslej izročili 430 zlatih kolajn, skoraj vse, zlate kolajne, kar so jih doslej podelili za vojaško hrabrost od leta 1934, ko so v Italiji uvedli to odlikovanje za vojaške zasluge.

Italijanski inženerji za Abesinijo

Rim, 10. junija. o. Čez nekaj dni odpotuje v Abesinijo večja skupina inženjerjev, katerim je italiajnski zavod za državne gradnje poveril nalogo, da prouče, in rešijo vprašanje, kako bi se zgradila najprikladnejša in najpodobnejša stanovanja za italijanske funkcionarje in njihove družine. Posebno važno bo vprašnje kopeli in zaščite pred komarji.

Addis Abeba, 10. junija. Italijanski prometni urad, ki je začel delo s polno paro, je dosedaj podelil abesinskim domačinom že 500 avtomobilskih dovolilnic in bo v najkrajšem času izdal še nadaljnih 900. Italijani si z vsemi silami prizadevajo, da bi življenje abesinskega prebivalstva spravili v normalni tek.

Zakaj neguš še ni odpotoval

London, 10. junija. o. Kljub svojemu prvotnemu namenu bo bivši abesinski cesar vendarle še ostal nekaj dni v Londonu in šele potem nastopil napovedano potovanje v Švico. Za svojega bivanja v Londonu bo neguš priredil še več slovesnih sprejemov, pri katerih se bodo sešli vsi prijatelji Abesinije. Njegovo odlašanje razlagajo s tem, da se je odgodilo zasedanje Zveze narodov na konec junija. Poleg tega pa je neguš dobil ogromno izrazov simpatij iz vseh angleških krogov. Vladi njegovo bivanje ni prijetno in bo skušala odhod neguša pospešiti.

Španija snuje poslaništvo v Moskvi

Madrid, 10. junija. o. Španski ministrski svet je na sinočnji seji sklenil, da naj se nemudoma osnuje špansko poslaništvo v Moskvi. Vse potrebne priprave so že dovršene, tako da bo novi poslanik lahko nastopil svoje mesto že čez 10 dni. Ni pa še določeno, kdo bo imenovan na to mesto.

Po vesteh iz Cordove stavkajo rudarji v Antolinu že 10. dan. Zasedli so vse rove, kjer drže ujete tudi inženjerje in knjigovodje. Mešana razsodišča komisija je sprejela zahteve delavstva in kljub temu še ne marajo zapustiti rovov.

Za 40 urnik na svetu

Ženeva, 10. junija. AA. (Havas.) Mednarodna delovna konferenca je imela dopoldne plenarno sejo. Načela se je debata o 40 urnem delovnem tedniku. To vprašanje so načeli v zvezi s tekstilno industrijo in zaradi pomena, ki ga ima ta industrija ter zaradi velike nezaposlenosti, ki v njej vlada.

Britanski delodajalski delegat je pobijal mnogo argumentov, ki so bili v prilog 40 urnemu tedniku v tej industriji, češ da bi bila uvedba takšnega tednika škodljiva i za delavce i za industrijo. Razen tega ni možno zaradi odsotnosti zastopnikov mnogih držav skleniti konvencijo, ki bi jo vse te države ratificirale.

Britanski delavski delegat je pa zastopal nasprotno stališče in se zavzemal za to, da se o tej stvari sklene mednarodna konvencija.

Angleži gledajo sončni mrk

Atene, 10. junija. V Atene je prispelo 10 angleških zvezdoslovcev, da bodo gledali popolni sončni mrk. Pričakovati je skorajšnjega prihoda še okoli 100 inozemskih zvezdoslovcev zaradi ugodne lege, ki jo ima Grčija za opazovanje sedanjega sončnega mrka. Mrk bodo opazovali v glavnem na otoku Chiosu in na rtiču Sunionu.

Van Zeeland bo sestavil novo belgijsko vlado

Bruselj, 10. junija. Bivši min. predsednik Van Zeeland je sporočil kralju Leopoldu, da sprejme mandat za sestavo nove vlade.

Van Zeeland je izjavil poročevalcem listov to-le: Sprejel sem v načelu mandat za sestavo vlade, ki mi ga je blagovolil podeliti Nj. Vel. kralj. Sedaj bom skušal s posvetovanji ugoditi, ali morem zbrati primerno večino na podlagi programa, ki sem ga že sestavil. Mislim, da je to najprimernejši način za delo. Upam, da bom prav kmalu vedel, ali bom s svojim mandatom uspel. Morda bo to že nocoj ali jutri zjutraj.

Nemški odgovor Angliji

London, 10. junija. Nemškega odgovora na britanski seznam vprašanj je pričakovati najkasneje v soboto. Mislijo, da bo Nemčija v tem odgovoru zahteval pojasnila v zvezi z raznimi vprašanji te vprašalne pole.

Drobne

Moskva, 10. junija. AA. Zdravstveno stanje Maksima Gorkega je nespremenjeno.

Pariz, 10. junija. AA. Ker je popustila stavka v podjetju Hachette, so danes v Parizu povsod zopet lahko prodajali časopise.

London, 10. junija. AA. Po podatkih, ki so bili objavljeni v Beli knjigi, znašajo dolgovi velike Britanije USA 133.6 milijonov funtov.

Odmev bukareških sklepov

pri Zvezi Narodov in v Franciji

Ženeva, 10. junija. AA. Rezultati in sklepi sestanka poglavarjev držav Male zveze v Bukarešti so napravili v Ženevi kar najugodnejši vtis. Priča vega razpoloženja je današnji uvodnik lista »Journal des Nations«, ki pravi med drugim:

Ideja in smisel sestanka v Bukarešti je predvsem odkrita in iskrena potrditev želje po miru s strani držav Male zveze. Kaj hočejo trije poglavarji držav Male zveze? Prvič preprečiti vrnitev periode, v kateri so bile države Srednje in Balkanske Evrope ogrožane s politiko velesil, njihovih intrig in sumljivih večanj njihove politike. Drugič hočejo z zvezami z vsemi državami Srednje Evrope preprečiti, da bi katerakoli izmed velesil videla svojo korist v tem, da bi postavila eno državo zoper drugo in tako napravila iz nje predmet svoje lastne politike. Usodni zgled politike gotovega dejstva, ki so ga velesile sprejele z nemočjo, pomeni za države, ki so izdale pakt Društva narodov, veliko privlačno silo. Zato je popolnoma oportuno in koristno ono, kar so izjavili in razglasili v Bukarešti: Habsburgovci, to je vojna, to je ogenj, to je klanje, ki se kaže na mračnem evropskem obzorju.

Kategorično stališče poglavarjev držav Male zveze do Habsburgovcev, kategorično stališče zoper revizioniste služita tik pred 16. skupščino Društva narodov kot najjačji dokaz, da Mala zveza ostane zvesta kolektivni varnosti.

Pariz, 10. junija. »Paris Midi« piše o zunanjepolitičnem položaju in pravi med drugim, da se je na vsej evropski fronti začela diplomatska bitka in da je prišlo do tekme za zvezami, toda Francija je v tej tekmi ostala poslednja. List pravi, da se Rim ne zanaše več na Francijo kot morebitno zaveznico. Priče smo važnim posvetovanjem držav v Srednji Evropi, nadaljuje list, posvetovanjem, kjer ni Francije nihče omenil ne z mislijo ne z imenom; vse to se odigrava, kakor da bi Francija v Evropi ne vodila sploh nobene zunanje politike. Pri bližajočih se ženevskih razgovorih bo Francija igrala na angleške karte. Želeti bi bilo, da se francosko-angleški razgovori zdaj ne zavlečejo v neskončnost, kakor pri posvetovanjih o sankcijah, ki trajajo že nekaj mesecev, in kakor glede vprašanja Porenja, o čemer še zmerom nihče ničesar pozitivnega ne ve.

Francoska vlada skuša delati

Pariz, 10. junija. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je finančni minister poročal o ukrepih za ugotovitev finančnega ravnovesja dosedanje zakonodajne dobe. Nadalje je poročal o zakonskem načrtu, ki bo uredil vprašanje več služb in vprašanje uradniških plač. Pokojninski minister je predložil načrt zakona o obdavčenju bivših bojevnikov.

Člani vlade so sklenili, da do četrtka predlože poslanski zbornici zakonske načrte o amnestiji, o žitnem vprašanju, o podaljšanju šolskega pouka, o izpremembi statutov francoske narodne banke in o nacionalizaciji trgovine, industrije in izdelave vojnega gradiva.

Notranji minister in minister za delo sta obvestila ministrski svet o ukrepih za ureditev in ublažitev delavskih sporov v pariški okolici in v drugih krajih dežele.

Predsednik vlade Leon Blum je včeraj popoldne predložil poslanski zbornici prve zakonske načrte, ki jih je napovedal v vladni deklaraciji. Zanje je zahteval skrajno nujnost. Že v petek bodo zato sestavljene posebne komisije. Predsednik vlade bo poslanski zbornici pojasnil tudi ukrepe, ki jih misli vlada izdati, da uredi stavke.

Na popoldanski seji ministrskega sveta, ki se je vršila v Elizejski palači, so predložili predsedniku republike Lebrunu v podpis načrt zakona o kolektivnih pogodbah, načrt zakona o 40-urnem tedenskem delu in načrt zakona o plačanih dopustih.

Pariz, 9. junija. AA. Današnji »Journal Oficiel« objavlja danes dekret o koordinaciji dela vseh obrambnih ministrstev. Isti dekret predvideva ustanovitev stalnega odbora narodne obrambe, ki mu predseduje minister narodne obrambe in mu je dodeljen odbor vodilnih strokovnjakov francoske armade. Med člani odbora je tudi maršal Petain.

Smrtne žrtve pri proslavah v Bukarešti

Bukarešta, 9. junija.

Poročali smo že o velikih slavnostih, ki se vrše te dni na obletnico intronizacije romunskega kralja Karola II. Ob priliki teh svečanosti je bila velika parada, kateri so prisostvovali tudi suvereni držav Male zveze. Raz posebno nalašč v to svrho postavljeno tribuno so Nj. Vel. kralj Karel II., knez namestnik Pavle ter predsednik češkoslovaške republike opazovali veličasten sprevod. Nasproti tej tribuni je bila postavljena ogromna tribuna za gledalce. Tribuna je bila zgrajena tako, da so njeni najvišji deli v ozadju bili visoki nad 10 m. Na to tribuno so se zatekli zlasti uslužbenci in nameščenci, ki spadajo pod resor prosvetnega ministrstva. Največ je bilo profesorjev-ic in učiteljev. Ko so ljudje opazovali parado, kakršne Romunija sama še nikoli ni videla — za naš okus, vzgojen po bolj hladilnih metodah zapadne Evrope, je bilo to vse malo preveč bombastično — se je naenkrat začelo nekaj lomiti. Predno se je kdo prav zavedel, zakaj gre, se je med strahovitim treskom in lomljenjem zrušila omenjena velikanska tribuna, na kateri je bilo v tem času nad 5000 ljudi. Parada je bila takoj prekinjena, kralj Karel pa je osebno prihitel pred tribuno ter da prva navodila za reševalna dela. V prvem momentu se seveda ni moglo ugotoviti, koliko je bilo mrtvih in koliko ranjenih, računa pa se, da je njih število precej visoko. Trajalo je kake pol ure, da so odpeljali zadnje mrtvece in ranjence, nakar se je parada zopet nadaljevala. V kakem razpoloženju so se izvajale nadaljnje svečanosti posebno parada, si vsakdo lahko predstavlja.

Preiskava

Večji del priprav za proslavo, med njimi tudi omenjeno tribuno je postavila mestna občina. Takoj po nesreči je bila uvedena najstrožja preiskava o vzrokih in krivcih nesreče. Posebna sodna komisija je že nekaj ur po dogodku izvršila komisionelni ogled, državni pravdnik pa je že odredil prve aretacije. Od uglednejših oseb, ki so v zvezi s to nesrečo aretirane, sta znani doslej predvsem dve imeni mestnih inženerjev, ki sta imela s postavitvijo omenjene tribune neposreden posel. Komisija je ugotovila, da je bila tribuna zgrajena iz lesa najslabše kakovosti. Tramovje, ki je bilo že napol gnilo in ki ga podjetja niso mogla nikjer več uporabiti, so porabili pri graditvi teh tribun. Nekoliko pred zrušitvijo omenjene največje tribune se je porušila že namreč tudi neka manjša tribuna, na kateri ob času nesreče ni bilo nobenega gledalca. V bližini sta stala le dva senatorja, ki pa sta k sreči dobila le manjše poškodbe.

V zvezi s tem je bil včeraj zaslišan tudi že mestni župan, ki pa je izjavil, da se ne čuti krivega, ker so vsa dela, ki so bila v zvezi s proslavami, izvajali inženerji gradbenega oddelka. Kljub temu pa očitajo županu, da se je on za ta dela premalo zanimal, posebno pa, da ni vršil nobenega nadzorstva. Zelo verjetno je, — in o tem se je izjavil tudi župan sam — da bo v posledicah te mučne nezgode župan s celokupnim občinskim odborom odstopil. Pred hišo mestnega župana so se začeli zbirate velike množice ljudstva, ki je demonstriralo proti županu in proti njegovim svetovalcem.

Uradno obvestilo

Ministrski predsednik je izjavil, da se bodo preiskave o tej nezgodi izvedle z vso strogostjo in da bo zasluženа kazen zadela prav vse, ki so kaj zakrivili, pa naj bi bili na še tako visokih položajih. Zvečer je bilo izdano prvo uradno obvestilo, ki ugotavlja, da je bilo pri nesreči 330 težko, 270 pa lažje ranjenih. Vsi težki ranjenci so bili zadržani v bolnišnici, dočim so lahko ranjeni bili odpuščeni iz bolnišnic. Glede števila mrtvih, pravi uradno obvestilo, da to število še ni ugotovljeno.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 10. junija. m. Na sinočnji seji kazenskega odbora belgrajske nogometne podzveze je bilo suspendiranih v smislu § 67. kaz. postopnika več igralcev, med njimi tudi Detlinger od BASK-a.

Sarajevo, 10. junija. m. Neznani zlikovci so sinoči vlomili v stanovanje profesorja Slavka Kaludjerčića, brata ministra za PTT. Odnesli so ves nakit njegove žene v vrednosti okrog 25.000 Din.

Sarajevo, 10. jun. m. Včeraj zjutraj je začel na Trebeviću padati sneg, ki je padal vse do 10 dop.

Atene, 10. jun. m. Komite venicelistične stranke je po smrti Caldarisa izvolil za začasnega šefa stranke Mavro Mihalisa in to v smislu pravilnika, ki predvideva, da za primer odsotnosti šefa stranke zastopa šefa najstarejši minister, član stranke.

Belgrad, 10. jun. m. Na sinočnji seji poslovnega odbora Jugosl. nogometne zveze so bili med drugimi sprejeti tudi sledeči sklepi:

Vse tekme, ki so se odigrale za državno prvenstvo preteklo nedeljo, se verificirajo, ker ni bilo nobenih pritožb.

Na podlagi § 21. pravilnika o prvenstvenih tekmah izpadeta od nadaljnjega tekmovanja Hajduk in Konkordija. V prihodnjem kolu pa bosta sodelovala Krajišnik in Ljubljana.

Za 16. junija ob 18 se pozivajo zastopniki ostalih klubov, ki sodelujejo v državnem prvenstvu radi žrebanja glede določitve nasprotnikov.

Vse prvenstvene tekme se začno ob petih popoldne in sicer radi tega, da se lahko odigrajo v primeru potrebe še podaljški dvakrat 15 minut.

Sinoči se je vršila tudi seja upravnega odbora JNZ. Na tej seji so pretresali tekoče zadeve. S te seje so poslali brzojavne čestitke tenis-zvezi ob priliki zmage naše reprezentance v Parizu.

Manifestacije na Dunaju

Dunaj, 10. junija. AA. Havas poroča: **Pri velikih manifestacijih domovinske fronte na trgu pred mestno hišo je snoči bilo navzočih nad 100.000 ljudi. Govoril je tudi dr. Schuschnigg, ki je rekel, da niso točne vesti listov o amnestiji, ker bo dana samo redna polletna amnestija. Rimski protokoli postavljajo temelj avstrijske neodvisnosti. Izrazil je željo za mirnejše odnose z Nemčijo kot veliko nemško državo. Pozval je mladino, naj bo nemška, da naj nemško misli in nemško dela. Knez Starhemberg se tega zborovanja ni udeležil. Sploh ni bilo videti heimwehrovskih zastav in znakov. Bile so samo zastave domovinske fronte v belo rdečih barvah. Posebno mnogo je bilo črno-rmenih habsburških kokard.**

Rim, 10. junija. AA. (Stefani). Mussolini je sklenil, da naj zavod za mednarodno politiko skliče v Milanu meseca oktobra velik sestanek. Na tem sestanku naj se obravnavajo vsi problemi mednarodne politike, ki se tičejo Italije.

Kraljevska komisija za Palestino

London, 10. junija. o. Angleški minister za kolonije je na vprašanje v poslanski zbornici glede položajev v Palestini izjavil, da zelo obžaluje, da je prišlo do neredov in do nasilnih dejanj. Angleška uprava v Palestini je storila vse, kar je bilo v njenih močeh, da bi zavarovala življenje, varnost in premoženje prebivalstva. **Ojačila je čete po vsej deželi. Po njegovem prepričanju se bo palestinsko vprašanje uredilo in razčistilo, ko pride tja posebna kraljevska komisija, ki bo najnatančneje preiskala vzroke, ki so dovedli do nemirov in kaznovala krivce.**

Jeruzalem, 10. junija. Atentatorja, ki je vrgel bombo pred jaffskimi vrati v Jeruzalemu, še niso našli. Dve osebi od 26, kolikor jih je takrat eksplozija ranila, sta ranam podlegli.

Neka avtomobilska karavana, ki se je nahajala na cesti med Jerihom in Jeruzalemom, je naletela na barikado kamenja. Barikado so potniki takoj odstranili in nadaljevali pot. Na potnike je tedaj padlo več strelov, vendar ni nihče zadel.

Opaža se učinek prihoda novih britanskih čet, ki so prišle zadnje dni iz Egipta. V Palestini se nahajata zdaj dve britanski brigadi.

Mandatne oblasti so naložile arabskemu mestu Jeninu globo v znesku 550 funtov.

Jeruzalem, 10. junija. Arabci se ne brigajo za odredbe o izrednem stanju. Policija je zaprla 35 oseb. V Jaffi je včeraj prišlo do demonstracij. Policija je ranila dve osebi. Na več krajih je prišlo do streljanja, tako tudi v Jeruzalemu. **Dočim so dosedaj Arabci objavili bojkot Židom, so pa sedaj Židje proglasili bojkot Arabcem.** Židovski trgovci niso hoteli več kupovati sadja od Arabcev in so zahtevali, da se jim o vsaki prodaji živil izda posebno potrdilo o izvoru blaga. Pričakujejo, da bo ta korak še zvečal napetost v Palestini.

Jeruzalem, 10. junija. AA. Reuter: Od danes naprej spremljajo vlake in strojevodje stalni angleški vojaki oddelki. Toda v primeru potrebe lahko zamenjajo tudi strojevodje in kurjače.

Odkrili so tajno arabsko organizacijo, ki je vešče skrivala vse osebe, ki jih je preganjala policija. Iz zasede se stalno vrše napadi na angleške vojaške oddelke.

Zopet popravljena krivica:

Občni zbor Podpornega društva železničarjev

Maribor, 9. junija.

V nedeljo se je vršilo v Mariboru zborovanje, ki je zelo odmevalo v vrstah slovenskih železničarjev. Zborovala je najmočnejša dobrodelna železničarska organizacija v državi »Podporno društvo železničarjev v Mariboru«, ki šteje nič manj kot

12.000 članov

Društvo vrši veliko humanitarno nalogo. Ni skoraj železničarja v Sloveniji, ki ne bi bil v njem včlanjen. Člani se delijo na štiri skupine. Taki, ki plačujejo na mesec v podporni fond 0.45 Din pa do onih, ki plačujejo v najvišji skupini na mesec 12.50 Din na osebo. V slučaju smrti zavarovanca izplača društvo svojcem podporo, ki je znašala doslej v najvišjem razredu 10.000 Din. Premoženje društva je znatno. Poseduje v Mariboru štiri velike stanovanjske hiše, poleg tega ima nekaj milijonov gotovine naložene v mariborskih denarnih zavodih. Celokupna imovina se ceni

na 8 milijonov dinarjev

ki so jih železničarji zbrali v povojnem času s svojimi skromnimi doprinosi. Do leta 1929. je upravljal društveno premoženje odbor, keterega so volili delegati vsako leto na občnem zboru. Umljivo, da je uprava takega premoženja marsikoga zamikala. Ko je nastopilo usodno leto 1929. je vprizorila neka skupina med železničarji naskok na to ustanovo ter dosegla, da je bila izvoljena uprava društva razpuščena in

imenovan komisarijat

ki je vodil društvo do zloma JNS režima. Meseca novembra lanskega leta je odzvonilo tudi slovitemu Tumpejevi skupini, ki je imela v rokah komisarijat društva. Z vodstvom uprave je bil poverjen nov komisar g. Ivan Wurzinger, v katerega so imeli vsi člani polno zaupanje. Pod njegovim spretnim vodstvom je prišlo decembra lanskega leta tako daleč, da je banska uprava komisarijat ukinila ter izročila vodstvo zopet leta 1929. odstavljenemu odboru. Ta odbor je sklical za preteklo nedeljo

redni občni zbor

ki se je po sedmih letih zopet vršil ob rekordni udeležbi. Prispeli so nanj celo delegati članov iz Belgrada. Občni zbor je bil v pretežnem delu svojega poteka samo krepak obračun z bivšo komisarsko upravo. Izredno pozornost je vzbujalo zlasti revizijsko poročilo, katerega je prečital g. Wurzinger. Ko je bil lani imenovan za komisarja, je dal po pokojnem nadrevizorju Zadružne zveze g. Pušenjaku revidirati poslovanje prejšnje komisarske uprave. Čitanje revizijskega poročila je vzbujalo med zborovalci ogorčene proteste proti komisarijatu. Na občnem zboru so se vršile tudi volitve novega odbora ter so bili izvoljeni: za predsednika Simon Logar, za tajnika Anton Pšeničnik, za blagajnika Ivan Wurzinger, za odbornike Majer, Zagernik, Štajer, Menih, Krajnik, Lederhas, Kragl, Pavličič, za revizorja pa Frangeš in Golob.

Na občnem zboru so se po volitvah obravnavale še nekatere važne društvene zadeve. Tako zahteva banska uprava kapitalno kritje, ki bi pa bilo zaenkrat težko izvedljivo. Da se uravnovesi razmerje med posmrtnino, ki jo društvo izplačuje, in med članarino, ki jo od svojih članov prejema, je občni zbor sklenil

znižati posmrtninsko podporo za 20%

Člani najvišjega razreda, ki so imeli dosedaj posmrtnine 10.000 Din, dobe po novem samo 8000 in v istem razmerju se zniža podpora tudi v ostalih treh razredih. Praksa tekom enega, dveh let bo pokazala, če se bo dalo s tem društveno gospodarstvo uravnovesiti, s čemer bi potem odpadla potreba po kapitalnem kritju, pri katerem bi rabilo društvo skoraj 30 milijonov dinarjev kapitala. Drug važen sklep je tudi

nakup železničarskih stanovanjskih hiš

ki so sedaj last občekoristne stanovanjske železničarske zadruge na Dunaju. To sta stani dve hiši v Mariboru, za katere se je do nedavna bil srdit boj med novo od Tumpeja ustanovljeno stanovanjsko zadrugo ter med Podpornim društvom železničarjev. Da se je ta boj odločil v korist Podpornega društva, je velika zasluga železničarskega kluba JRZ v Mariboru, osobito še od njegovega predsednika g. Ivana Wurzingerja, ki je tako zasigural železničarjem njihovo last. Nakup obeh hiš pomenja za Podporno društvo zelo ugodno naložbo društvene imovine, obenem pa ostaneta hiši za vedno v rokah železničarjev, za katere sta bili zgrajeni.

kdor je delal proti društvu, naj se izključi

Zanimiv je tretji sklep občnega zbora, da se morajo izsledit imena petih članov, ki so l. 1929. podpisali vlogo na veliko županstvo s predlogom, da se društvena uprava razširi ter uvede komisarijat. Občni zbor je naročil novi upravi, naj te člane takoj izključi. — Četrti sklep je obravnaval vprašanje predujmov in podpor. Sklenilo se je, da se izplačilo predujmov in dajanje podpor v bodoče popolnoma ukine.

Izpremememba pravil

je bila poslednja točka, ki se je na občnem zboru obravnavala. Na zahtevo banske uprave so se pravila izpremenila v toliko, da odgovarjajo sodobni zakonodaji. V bodoče se bodo vršile volitve po proporčnem sistemu, dočim je dosedaj veljal večinski način. Tako bo v bodoče zagotovljeno, da bo prišla pri volitvah do pravega izraza volja vsega članstva. Predložene izpremembe v pravilih so bile sprejete. Ko bodo nova pravila potrjena, se bo moral vršiti nov občni zbor, na katerem se bo vršila volitev uprave že na novi podlagi.

Stavbinski delavci zopet na delu

Ljubljana, 10. junija.

Po 7 dnevni stavki je bil včeraj končno dosežen sporazum med stavbinskim delavstvom in delodajalci. Vendar je sporazum samo delen, ker dogovora še niso podpisale vse stavbne tvrdke. V zvezi z doseženim sporazumom so izdali delavci in podjetniki sledeče

skupno poročilo:

Po več kakor teden dni trajajočih pogajanjih med delavci in mojstri je prišlo končno le do zaključka. Izgleda, da bodo delavci z jutrišnjim dnem pričeli delati skoraj na vseh stavbah.

Podjetniki so bili pripravljeni v celoti ustreči delavskim zahtevam šele v prihodnji stavbni sezoni, delavci pa so zahtevali, da se jim mezde povišajo takoj že pri tekočih delih. Podjetniki so pristali na ureditev minimalnih mezd, ker so sami prepričani, da je delavec ob dosedanjih mezdah težko izhajal, dasiravno o kakem povišku mezd, odnosno o doplačilu na pogojene cene po prejšnjih mezdah nekateri stavbni gospodarji niso hoteli slišati.

Vsi podjetniki so za to, da se delavskim zahtevam glede njih gmotnega položaja v bodoče v celoti ugodi. Le za tekoča dela je zadeva bolj komplicirana, zlasti pri onih pogojenih stavbah, kjer gradbeni gospodarji nočejo uvideti težkega položaja tako med delavci kakor med mojstri samimi.

Delodajalci in delavci so enotni v tem, da bodo javnost informirali potom časopisja o vseh onih gospodarjih, ki uvidevajo položaj, in tudi o vseh onih gospodarjih, ki tega položaja nočejo uvideti.

Obe organizaciji bosta apelirali na merodajne faktorje, odnosno na vsa oblastva, da pri javnih delih upoštevajo povišanje delavskih mezd.

Zastopniki delavcev in podjetnikov.

Kdo še ni podpisal

Kakor rečeno, niso podpisale dogovora le nekatere tvordke. Med onimi, ki pogodbe niso podpisali je zlasti tudi eno največjih ljubljanskih stavbinskih podjetij — stavbno podjetje **inž. Dukić.** Kakor znano zaposluje to podjetje zelo veliko število delavstva. Zaradi tega je tem bolj obžalovati, da ravno to podjetje na dogovor ni pristalo. Podjetje opravičuje svoj nepodpis s tem, da izvršuje dela v Ljubljanici, ki da so javna in zaradi tega ne morejo spadati pod iste pogoje kakor ostala stavbarska dela. Znano pa je, da so ravno delavci v Ljubljanici bili boljše plačani kakor ostali, ker veljajo dela v Ljubljanici za posebno težka. Dogovora tudi še ni podpisalo stavbno podjetje **Bidovec** v Kranju ter še nekaj drugih manjših podjetij.

Podjetja so uvidevna

V splošnem moremo ugotoviti, da so stavbna podjetja pokazala pri pogajanjih veliko uvidevnost. Da ni prišlo do sporazuma prej, je v glavnem krivo to, da izvršujejo podjetniki dela, ki so bila prevzeta po starih kalkulacijah. V teh kalkulacijah so bile tudi delavske mezde večinoma vkalkulirane v taki višini, kakor so jih delavci doslej prejemali. Stavbeniki so pripravljeni — namreč tisti, ki so dogovor podpisali in samo o njih to velja — potem, ko bodo prevzemali nova stavbarska dela, glede teh na novo prevzetih del v celoti ugoditi delavskim zahtevam ter jim dati dostojne mezde.

Nekatere tvrdke so še posebej pokazale izredno razumevanje delavskih teženj. Pri tem je prednjačila posebno tvrdka Miroslav Zupan, ki je sproti pristajala na vse delavske ponudbe. O tej tvrdki je sploh znano, da gre delavstvu vsestransko na roko. Če bi njej sledile vse ostale tvrdke, bi do stavke sploh ne prišlo. V tem soglašajo vse informacije iz delavskih krogov. Tembolj je vredno obsojanje nekaterih tvrdk, ki nočejo priznati delavstvu tega, kar mu gre.

Vzorna disciplina delavstva

Za časa stavke ni prišlo nikjer do nobenega incidenta. Delavstvo se je povsod ravnalo po sklepu večine in nikjer ni prišlo do razcepljenja. Tudi veliko sobotno delavsko zborovanje, ki je grozilo, da ne bo rodilo onega uspeha, kakor bi bilo pričakovati, je poteklo vzgledno in s popolnim uspehom. Delavstvo je moralo preživeti 11 dni, med njimi 7 delovnih, ko ni zaslužilo niti dinarja. Že ob času dela je življenje stavbnega delavca trdo, kaj šele, kadar ni prav nikakega zaslužka. Delavci so si v tem času pomagali, kakor so vedeli in znali. Kdor je imel blizu kje kake sorodnike ali dom, je šel seveda domov ter se vsak dan vračal v mesto, da izve kako potekajo pogajanja. Večina delastva pa je ostajala okrog objektov, kjer so delali ter so tam presedeli cele dneve v pričakovanju rezultatov o pogajanjih. Mnogo delavstva se je v tem času zadrževalo pred Delavsko zbornico. Največ brezposelnih pa se je zateklo v okolico Ljubljane. Na vseh koncih in krajih je bilo srečavati skupine po 10 do 20 delavcev, ki so si pomagali na vse mogoče načine.

Javnost na strani delavstva

Zelo je podprla borbo delavstva za njihove pravice skoraj prav vsa naša javnost. Na nekaterih stavbiščih so se med delavstvom pojavljali meščani, ki so delav[illegible]zpodbujali v borbi ter jim predočevali smisel solidarnosti in discipline. Prihajali so med delavce uradniki, ki so praznili svoje cigaretne doze, številne gospe pa so prinašale tudi jedila. Najbolj se je pri tem zopet izkazala dežela. Delavci so povsod naleteli na odprta vrata in bolj kakor kdaj poprej se je tudi topot izkazalo, kako je potrebno sodelovanje malih ljudi. Prenočevali so delavci po skednjih in hlevih, enkrat do dvakrat na dan pa so prišli tudi do kake tople jedi. Včeraj pa je strokovna organizacija razdelila med delavstvo moko, ki jo je dobil vsak po 2 kilograma.

Edini incident

Kakor rečeno, za časa stavke ni prišlo nikjer do nobenih incidentov. To je vredno tem večje hvale, ko je znano, kako se izvajajo slične stavke drugje. Saj pa tudi ni malenkost vzdržati disciplino med več tisoč delavci, ki so povrh lačni in brez sredstev. V mirnem poteku stavke se kaže velika zrelost slovenskega stavbinskega delavstva. Za časa vse stavke je prišlo le do malenkostnega »defekta«, kakor bi mogli dogodek nazvati. Včeraj so delavci na neki stavbi našli dva delavca, ki sta delala. Niso jima ničesar storili, marveč so ju samo odgnali pred stavkovni odbor. Tam so jima predočili vrednost solidarnosti, nakar sta brez vsega zopet stopila na stran stavkujočih. Tudi oblasti so pokazale pri vsem tem skrajno uvidevnost in tolerantnost, tako da so tudi one pripomogle k dobremu končnemu rezultatu pri ureditvi razmerja med delavci in delojemalci.

Tudi v Ljubljani triumfira genijalni
s svojim prekrasnim filmskim naslovom
Sen kresne noči
Večmesečni program izključno najboljših kinogledališč v Parizu, Londonu, Berlinu, Pragi, Dunaju itd

Maks Reinhardt
Po Shakespearcu. Glasba Mendelsohn, Weil G. Korngold. Balet: Bronislava Nižinska.
Predstave danes ob 16., 18.30 in 21. uri. Jutri na braznik ob 15., 18. in 21. uri. Preskrbite si takoj vstopnice!
KINO SLOGA Telef. 27-30

Zverinski uboj čevljarskega pomočnika

Celje, 9. junija.

Pred malim senatom okrožnega sodišča so sedeli danes na zatožni klopi: 23-letni pos. sin Simon Sevšek s Padeškega vrha pri Oplotnici, dalje 33-letni pos. sin Alojz Vivod s Kovaškega vrha pri Oplotnici in 50-letni pos. Janez Kotnik, prav tako domas Kovaškega vrha pri Oplotnici. Vsi trije so dne 26. marca letos zvečer pred Kotnikovo viničarijo v Gorici pri Oplotnici z noži tako poškodovali brezposelnega čevljarskega pomočnika Viktorja Potočnika, da je imenovani zaradi izkrvavitve umrl. Potočnik je imel namreč 31 različnih, več ali manj težkih poškodb, od katerih so bile nekatere tudi smrtne. Žalostno dejanje je zopet zakrivil stari sovražnik — alkohol.

Za nekaj žaljivk - nož

Pokojni Viktor Potočnik je bil na glasu kot miren in trezen fant. Dne 26. marca t. l. je bil ves dan zaposlen pri kopačih v Višičevem vinogradu v Gorici, dočim je obdolženi Sevšek Simon ves dan oral pri svojem bratu Alojzu Sevšeku, Kotnik Janez mu je pa posodil svoje vole. Obdolženec Alojz Vivod pa je pri Kotniku vozil gnoj v vinograd. Ko so proti večeru v Višičevem vinogradu dovršili delo, je tudi Viktor Potočnik ostal v družbi delavcev na likofu. Proti večeru je šel Potočnik namesto domov, z drugimi fanti proti Oplotnici, proti hiši Sevšek Alojzija. Na njivi sta se znašla Simon Sevšek in Potočnik ter od tu šla skupaj proti hiši, med potjo pa sta se razgovarjala o vojaščini, ker sta se oba šele pred kratkim vrnila od vojakov. Stala sta zunaj hiše in sta se začela kmalu nekaj zbadati, ker je hotel biti vsak pametnejši. Medtem so prišli iz hiše Alojzij Sevšek ter ostala dva obdolženca. Zatrjujejo, da je Kotnik začel miriti Sevšeka Simona in Potočnika, rekoč, naj se ne pričkata, temveč naj rajši gresta z njim v njegovo klet, kjer da bodo popili nekaj kozarcev vina, potem pa šli domov. Potem so res odšli vsi štirje proti Kotnikovi viničariji. Nekateri zatrjujejo, da so šli skupaj, drugi pa zopet, da sta šla Potočnik in Sevšek Simon po dolnji poti, Kotnik Janez in Vivod pa po gornji poti zase. Kotnik in Vivod sta napram orožnikom zatrjevala, da od spopadov med Potočnikom in Sevšekom ne vesta ničesar in da tudi ničesar nista videla, ker sta šla oba v Kotnikovo klet, da bi natočila bučo vina in jo zanesla v sobo z namenom, da bi vsi skupaj popili nekaj kozarcev. Med tem časom pa sta se morala Potočnik in Sevšek Simon spoprijeti, ker sta kmalu Janez Kotnik in Alojz Vivod zvedela od Antona Kotnika, da je spodaj, blizu Kotnikove kleti, obležal Potočnik mrtev. Pozneje pa se je izkazalo, da ta prva izjava ni bila resnična. Tako je Simon Sevšek pozneje izjavil, da je on povzročil Potočniku 6 poškodb, vse ostale pa da sta mu morala prizadejati Vivod Alojzij in Kotnik Janez. Po dejanju je Sevšek tudi hitel domov in tam povedal, da so sedaj enega zaklali, tri druge pa da še morajo zaklati. Kmalu nato se je odpravil k orožnikom. Vivod je spočetka krivdo zanikal, pozneje pa je priznal, da je bil tudi on navzoč in da je tudi on zasadil nož v trenutku, ko ga je obdeloval Simon Sevšek. Kotnik je pa oba miril.

Pravi mesarji

O dejanju samem je bilo že v preiskavi in pri današnji glavni razpravi zaslišanih cela vrsta prič, danes pa vsega skupaj 12. Kakor že v preiskavi, tako tudi danes niso izpovedale price prav za prav nič bistvenega. Glavno se je sukalo zaslševanje prič glede krivde obtoženega Kotnika. Nekatere so govorile zanj, druge zopet proti njemu, pozitivnega ni mogla izpovedati nobena priča ničesar. Oba druga obdolženca sta kakor že v preiskavi tudi pri današnji razpravi pripoznala svojo krivdo, le v toliko se stvar ne ujema z obtožnico, ker pravi Sešek, da mu je dal šest vbodov, Vivod pa enega. Sodno-zdravniška obdukcija pa je ugotovila, da je dobil pokojni Potočnik vsega skupaj 31 vbodov z nožem.

Stroga obsodba

Obdolžence so zagovarjali trije odvetniki, zasebno udeleženko, pokojnikovo mater, pa odvetnik g. dr. Ogrizek. Po govoru državnega tožilca gosp. dr. Juharta in zagovornikov, je predsednik malega senata s. o. s. g. dr. Mak razglasil sodbo, s katero sta bila Simon Sevšek in Alojzij Vivod obsojena vsak na 5 let robije in na 3 leta izgube častnih pravic, plačati morata tudi pokojnikovi materi 925 dinarjev osebne odškodnine, medtem ko se je Potočnikova glede njenih ostalih zahtev napotila na civilno pravdno pot. Kotnik Janez, ki ga je zagovarjal odvetnik g. Mirko Hočevar, je bil zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Predsednik senata s. o. s. g. dr. Mak je pri razglasitvi sodbe poudaril, da je sodišče prisodilo tako strogo kazen zaradi vedno bolj pogostih, naravnost zverinskih ubojev v konjiškem okraju.

*

Zopet surov napad z nožem. Vrhovška Martina, 28-letnega dninarja iz Hrastja pri Žusmu, je v nedeljo nekdo napadel in zabodel z nožem v levo stran prsnega koša. Vrhovškova rana je smrtnonevarna.

Nesreča gozdnega delavca. Dninarju Mastnaku Ignacu iz Bukovja pri Slivnici je padel pri delu velik hlod na desno nogo in mu jo zlomil.

Belgrad, 9. junija. Te dni je izšla nova stenografija našega uradnega sistema, v predelavi novinarja in stenografa Bagdana Budimirja. Knjiga se ravna po osnovnih načelih našega stenografskega sistema in je združil hrvatsko in srbsko stenografijo na podlagi Gabelsbergovega sistema. Pisec je poenostavil nekatere znake za pogoste soglasne skupine in tudi z drugimi izpremembami izpopolnil ta sistem v duhu in po potrebah našega jezika. Knjiga je tehnično dobro sestavljena in ima 88 strani tiska in klišejev. Tudi samouki se bodo z njeno pomočjo v nekaj mesecih naučili te koristne in sodobne veščine.

Kdaj imajo inozemski turisti pravico do jugoslovanske kopališčne vize?

Tujsko-prometna zveza »Putnik« v Mariboru je vložila na konzularno oddelenje zunanjega ministrstva prošnjo, da podvzame potrebne korake za avtentično interpretacijo predpisov glede znižane kopališčne vize za inozemske turiste. Naša konzularna zastopstva v inozemstvu so namreč zelo različno tolmačila dotične predpise, kar je dalo pogosto povoda pritožbam. Tujskoprometna zveza »Putnik« v Mariboru je prejela te dni od zunanjega ministrstva poročilo, da imajo vsi inozemski turisti, ki potujejo v Jugoslavijo na oddih ali na poseljo naša zdravilišča, morska kopališča in letovišča, tudi brez posebne prošnje pravico do znižane kopališčne vize z veljavnostjo treh mesecev. Kopališčna viza stane 10 din, in ta znesek je plačati v denarni vrednosti dotične države po srednjem borznem tečaju. Tudi grupe, ki potujejo na podlagi kolektivnega potnega lista, imajo pravico do kopališčne vize ter plačajo takso za eno samo kopališčno vizo. Inozemski turisti, ki reflektirajo na kopališčno vizo, morajo vsaj tri dni bivati v enem kraju Jugoslavije, ki je v smislu zakona o raznih olajšavah za hotelsko industrijo priznan kot letovišče ali zdravilišče. Nekatera konzularna zastopstva so namreč napačno stavljala pogoj za bivanje v enem od zdravilišč ali letovišč, ki so naštela v § 11 železniške potniške tarife (Pohorje, Bled, zdravilišča itd.). V območju Tujskoprometne zveze »Putnika« v Mariboru so v smislu navedenega zakona sledeči kraji priznani kot zdravilišča in letovišča: Maribr, Celje, Ptuj, Rogaška Slatina, Dobrna, Slatina Radenci, Laško, Rimske Toplice, Rimski vrelec, Pohorje, Bistrica, Braslovče, Črna, Dravograd, Fram, Gornja Radgona, Gornji grad, Hoče, Kozje, Luče, Ljubno, Ljutomer, Logarska dolina, Mežica, Mislinje, Ormož, Polzela, Prevalje, Ptujska gora, Ribnica na Pohorju, Rogatec, Ruše, Slovenjgradec, Slov. Bistrica, Slov. Konjice, Šmarje pri Jelšah, Šmartno na Pohorju, Solčava, Sv. Lenart v Slov. gor., Sv. Lovrenc na Pohorju, Sv. Martin na Pohorju, Šoštanj, Topolščica, Velenje, Vitanje, Vuhred, Vuzenica, Žirovnica pri Žalcu.

Avtomobilisti, motociklisti in kolesarji imajo pravico do kopališčne vize brez ozira na to, v katerem kraju se zadržijo, pogoj je le, da traja potovanje skozi Jugoslavijo vsaj tri dni.

Inozemski turisti, v katerih stalnem bivališču ni jugoslovanskega konzularnega zastopstva, si lahko preskrbijo kopališčno vizo na meji (naredba št. 5884 z dne 12. junija 1935).

Inozemski turisti, ki podvzamejo za časa bivanja v Jugoslaviji začasne izlete v inozemstvo dobijo pri ponovnem vstopu v Jugoslavijo na meji kopališčno vizo (naredba št. 3233 z dne 4. aprila 1936).

Inozemski turisti, ki potujejo na pr. preko Jugoslavije v Italijo ter želijo pri povratku ostati v Jugoslaviji, lahko zahtevajo obenem tranzitno vizo za odhod in kopališčno vizo za bivanje v Jugoslaviji pri povratku.

Napori Tujsko-prometne zveze v Mariboru so nad vse hvalevredni, ker je zunanje ministrstvo gornja določila sporočilo vsem našim konzularnim zastopstvom v inozemstvu ter bo na podlagi tega brez dvoma odpadel marsikateri povod za pritožbe, kar je gotovo v interesu ugodnega razvoja našega tujskega prometa.

Udeležba pri drž. licitacijah

Belgrad, 10. junija. V zvezi s prejšnjim sklepom o sodelovanju obrtnikov pri državnih in samoupravnih licitacijah je gradbeni minister izdal tale sklep:

Poleg gradbenih mojstrov, zidarjev, tesarjev in drugih obrtnikov gradbene stroke morajo imeti potrdila o dovoljenju za sodelovanje pri licitacijah tudi instalaterji parne, vodne ali zračne kurjave, elektroinstalaterji, instalaterji vodnih, kanalizacijskih ali plinskih naprav in podobnega. Tudi ta potrdila bo izdajalo gradbeno ministrstvo na podlagi tehle listin:

Pooblastila upravnih oblastev za izvrševanje dotične obrti, potrdila obrtniške zbornice o zmožnosti za sodelovanje na licitacijah, potrdilo o protokolaciji, listine o strokovnosti lastnika dotičnega obrata in potrdila o plačanih davkih.

Obisk avstrijskih zdravnikov v slov. zdraviliščih

Potovalni biro Nord-Süd iz Graza, Joanneumring 20, ki že več let uspešno deluje na poglobitvi avstrijsko-jugoslovanskega tujskega prometa, priredi ob priznanem sodelovanju naših tujskoprometnih ustanov v času od 9. do 11. junija izlet avstrijskih zdravnikov na obisk naših zdravilišč. Potovanja se udeleži preko 20 uglednih graških zdravnikov ter predstavniki graškega tiska. Izletniki obiščejo na potu preko Maribora in Celja, Dobrno, Rimske Toplice in Laško, dalje preko Brežic, Krapinske Toplice in Rogaško Slatino. V četrtek dne 11. junija, na Telovo opoldne prispejo gostje v Maribor, kjer si bodo ogledali mariborski otok in tam obedovali. Po odmoru se bodo avstrijski gostje, katerim želimo prav prijetno in zadovoljno bivanje, zopet vrnili v Gradec.

Sramotilen napis na na nagrobniku

V Mionici v Srbiji je kmet Živojin Popović pred kratkim časom postavil na vaškem pokopališču spomenik in ga opremil s kaj čudnim napisom. Neki vaščan pa je bil prepričan, da se je vsebina napisa nanašala nanj, pa je šel in pred dnevi v noči ta spomenik odvalil z mesta in ga odnesel neznanokam. Popović je zadevo naznanil orožnikom, ki so zadevo preiskali in dognali, da je bil vaščan, katerega je napis na spomeniku žalil, v resnici vreden takega napisa, ker je pred časom imel nedovoljen posel z rejenko in pohčerjenko Živojina Popovića. Sodišče, ki se je s to pregreho bavilo, je vaščana obsodilo na šest mesecev zapora in na sedem tisoč dinarjev denarne globe. Ko je Popović dobil ta denar, je postavil z njim spomenik svojemu očetu in na njem napisal, da mu ga postavlja pravzaprav rejenka, in zraven zakaj.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sreda, 10. junija: Margareta.
Jutri, četrtek, 11. junija: Sv. Rešnje Telo.

*

Lekarne: Nočno službo imajo: mr. Leustek, Resljeva 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Kaj bo danes

Jakopičev paviljon: Razstava bratov Vidmarjev.
Hubadova dvorana: Produkcija gojencev drž. konservatorija.

Hubadova dvorana: Ob 20: predavanje o belokranjskih narodnih igrah.

Predavanje o belokranjskih narodnih igrah bo drevi ob 20. uri v Hubadovi dvorani Glasbene matice. Predava vodja folklornega instituta Glasbene matice g. France Marolt pod okriljem društva Bela Krajina.

*

Interesantno potovanje v Južno Srbijo z avtobusom od 6. do 18. julija: čez Dolenjsko do Karlovca in na Plitvice, čez Bosno in Hercegovino v Dubrovnik, kdo bi ne videl rad čudovite Boke? Čez ponosni Lovčen v Cetinje; po Črni gori v Prizren in Peč; Macedonija: Skoplje, Ohrid, Bitolj; ogled vseh znamenitih krajev. — Podrobni spored pošlje zastonj pisarna »Po božjem svetu«. Ljubljana, Šentpetrska vojašnica.

Celodnevni avtoizlet »neznano kam« je posebnost pisarne »Po božjem svetu« v Ljubljani, Šentpetrska vojašnica. Izlet bo v nedeljo 21. junija in bo nudil obilo veselja, zanimivosti in pouka. Podrobna pojasnila dobi vsak zastonj. Prijaviti se je treba do 15. junija.

*

Procesija za Bežigradom bo jutri zjutraj. Spored: ob pol 6 slovesna sv. maša. Takoj po maši procesija po Tyrševi cesti do Linhartove ulice (1. blagoslov), po Tyrševi in Einspilerjevi do Hranilniških hiš (2. blagoslov), po Einspilerjevi, Lavričevi na Bežigrad (3. blagoslov), po Pleteršnikovi na Livarski (4. blagoslov). Razvrstitev: Strežniki s križem in svečami, šolski otroci, godba, moško in fantovsko društvo, dekliško in žensko društvo, svetilke, deklice s svečami, deklice s cvetlicami, godba, pevci, deklice častilke presv. zakramenta, strežniki, Najsvetejše, odličniki, ostali verniki.

Karlova univerza v Pragi in boj za njene pravice je naslov predavanja, ki ga priredi Akadem. zveza v petek ob 20. uri v dvorani Rokodelskega doma. Govoril bo bratski tovariš iz Češkoslovaške akademik Hodan. K udeležbi vabimo gg. starešine, člane in vse, ki se za predavanje zanimajo.

Akademska zveza vabi svoje člane, da se udeleže stolne procesije sv. Rešnjega Telesa. Zbirališče med stolno cerkvijo (glavni vhod) in škofijsko palačo ob pol 9.

Profesorja Stanko Premrl in Matija Tomc vodita današnjo produkcijo gojencev drž. konservatorija za orgle. Iz Premrlove šole nastopijo: brat Salvator Majhenič, Bohinc Stanko, Kalčič Josip in Mantuani Marija; iz oddelka prof. Tomca pa: Hrašovec Silva, Kunej Egon in Janko Ravnik. Spored obsega celo vrsto najlepših orgelskih del domačih in tujih avtorjev. Spored se dobi v Matični knjigarni, od 6. ure dalje pa v veži poslopja Glasbene matice v Vegovi ulici. Produkcija je v Hubadovi dvorani.

Operne produkcije drž. konservatorija so koncem vsakega šolskega leta izredno privlačne. Občinstvo opozarjamo, da bo prva operna produkcija koncem tekočega šolskega leta v petek, 12. junija ob 20. uri v opernem gledališču. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi. Cene od 15 Din navzdol.

Umetnostna razstava bratov Vidmarjev v Jakopičevem paviljonu vzbuja mnogo upravičene pozornosti. Dela, ki sta jih oba slikarja razstavila, je sprejela javnost in umetnostna kritika nad vse resno in priznalno. Opozarjamo vse ljubitelje umetnosti, da bo razstava odprta nepreklicno do 15. junija in sicer vsak dan od 9. do 19. ure. Dijaki v skupinah najmanj po trije plačajo po 1 Din vstopnine.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20 uri.

Sreda, 10. junija: **Mladi gospod šef.** Red Sreda.
Četrtek, 1. junija: **Prva legija.** Izven. Globoko znižane cene od 14 Din navzdol.
Petek, 12. junija: **Mladi gospod šef.** Red Četrtek.
Sobota, 13. junija: **Vesela božja pot.** Izven. Cene od 14 Din navzdol.

Opera.

Začetek ob 20 uri.

Sreda, 10. junija: **Vesela vdova.** Red četrtek.
Četrtek, 11. junija: Seviljski brivec. Izven. Cene od 30 Din navzdol.
Petek, 12. junija. **Produkcija operne šole državnega konservatorija.** Cene od 15 15 Din navzdol.
Sobota, 13. junija: **Othelo.** Gostuje Marij Šimenc. Red A.

DRAMA

Dramska sezona se zaključi prihodnji teden. Opozarjamo na predstave v tekočem tednu, predvsem na Prvo legijo, ki se uprizori na praznik Sv. Rešnjega Telesa zvečer po globoko znižanih cenah in je poslednja uprizoritev v tej sezoni, in na Veselo božjo pot, ki se uprizori v soboto, dne 13. t. m. ravno tako po globoko znižanih cenah od 14 Din navzdol.

OPERA

Druga repriza operete Vesela vdova je za red četrtek v sredo, dne 10. junija.

Seviljski brivec v znani izvrstni zasedbi z gdč. Župevčevo, gg. Gostičem, Primožičem, Betettom in Zupanom, se poje na praznik v četrtek, 11. t. m. zvečer po globoko znižanih cenah od 30 Din navzdol.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 10. junija: 12 Vesele stvari za vesele ljudi! (plošče). 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Radijski orkester. 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji. 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura: Balkan in balkanizem v kulturnem in etičnem pogledu (Stojanović iz Zagreba) 19.50 Mladinska ura: Izrezovalna dela (g. Zdravko Omerza). 20.10 Med Egejskim morjem in Araratom. Pogled v današnjo Turčijo (g. dr. Valter Bohinec). 20.30 Orgelski koncert (g. prof. Franc Sušnig orgelski virtuoz iz Celovca). 21.30 Plesne pesmi poje tercet s spremljevanjem Radijskega jazza. 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Operetna glasba (Radijski orkester).

Drugi programi

Sreda, 10 junija: Belgrad I.: 19.50 Vokalni koncert. 20.20 Saksofon. 20.30 Humor. 21.30 Radijski orkester. — *Belgrad II.:* 14.05 Dobroničevo predavanje «Jugoslovanski narodni plesi». — *Zagreb:* 20.10 Plošče. 20.30 Prenos iz Ljubljane 22.15 Mandoline. — *Dunaj:* 20.30 Stare melodije. 21 Serenade. 23.05 Stari Dunaj. 24.05 Plesna glasba. — *Budimpešta:* 19.30 Zabavni koncert. 21.25 Čelo. 22.05 Plesna glasba. 23 Ciganska glasba. — *Trst-Milan:* 17.15 Komorna glasba. 20.35 Igra, nato plesna glasba. — *Rim-Bari:* 17.15 Pestra glasba. 20.35 Italijanska narodna glasba. — 2. Orgle. 22.30 Plesna glasba. — *Praga:* 20.05 Narodne pesmi. 21 Orkestralni in vokalni koncert. 22.15 Plošče. — *Varšava:* 22 Zborovsko petje. 21 Chopinove skladbe. 22.15 Plesna glasba. — *Vsa Nemčija:* 20.15 Ura mlade generacije. — *Hamburg:* 21.15 Hamburški kapitani. — *Vratislava:* 20.45 Slezijski skladatelji. — *Monakovo:* 20.45 Opereta «Kozaška nevesta». — *Beromünster:* 19.30 Richard Straussova opereta «Kavalir z rožo». — *Strassbourg:* 20.30 Maillartova opera «Puščavnikov zvonček».

Ob koncu glasbene sezone

Ljubljana, 10. junija.

Sedaj v juniju so koncerti že prenehali, a sem in tja se pojavi še kak zaostali ptič, kot na primer predsinočnjim zadnji intimni koncert v Hubadovi dvorani, ki pa je komaj še našel svojih trideset poslušalcev. A zato še ni popolnoma »potihnil glas violin«, saj so sedaj na dnevnem redu produkcije drž. konservatorija, pri katerih se Filharmonična dvorana vedno do zadnjega kotička napolni. V operi pa smo konec preteklega tedna doživeli še premijero Leharjeve operete »Vesele vdove«, ki prav tako pred številnim občinstvom zaključuje operno sezono.

Intimni koncert sodobne češke glasbe

Program tega koncerta, ki so ga izvajali prof. Lipovšek, g. Gostič, Vekjet Marcel in dr. Švara, je odgovarjal naslovu, in bil zaradi tega precej pisan. Za Novákovimi mladinskimi klavirskimi skladbami in priredbami slovaških narodnih pesmi so prišli na vrsto Jirak in Schulhoff od starejših modernistov, od novejših pa R. Reiner, Moises in Alois Haba, med katerimi pa dokaže le Haba svojo umetniško silo.

Opereta: Leharjeva „Vesela vdova"

Domača industrija operet je skrbela, da naša gledališka uprava ni prišla nikoli v zadrego za operetna dela, zato je bila pa zadrega glede dostojne zasedbe operetnih vlog tem hujša. Ker nismo imeli in nimamo posebne subrete, niti operetnega junaka, so morali priskočiti konec koncev na pomoč operni pevci, to se pravi ga. Gjungjenac in g. Gostič. Ob Leharjevi »Veseli vdovi« pa se je pojavila in realizirala nova ideja: čemu ne bi pomagali pri opereti še dramski igralci? Res je prevzel vlogo glavnega ljubavnika eden naših najboljših dramskih igralcev g. Levar, žensko vlogo v drugem paru, ki skrbi predvsem za zabavo, pa gdč. A. Levarjeva. Tako je imela v soboto zvečer ob premijeri ljubljanska gledališka publika svojo majhno senzacijo.

»Veselo vdovo« je pripravil za naš oder, režiral in dirigiral g. Niko Štritof, ki topot ni prvič dokazal, da je strokovnjak tudi v tem oziru. Z dejanjem samim te operete, ki se godi okoli gruzinskega poslaništva v Parizu, je poskrbljeno za zmes eksotične romantike in mondenega razkošja. Vse dogajanje je ovil skladatelj Lehar v lepo melodiozno, sentimentalno glasbo. (Zdi se, da je bil glasbeni del operete pri nas nekoliko skrajšan, čutilo se je namreč precejšnje prevladovanje govorjene besede.)

Naslovno vlogo »Vesele vdove« je izvrstno podala ga. Gjungjenac, posebno v pevskem pogledu, v igralskem pa je morala topot prepustiti prvo mesto g. Levarju, ki je s svojo elegantno postavo, igralsko tehniko in krasnim frakom tako dovršeno prepričevalno podal mladostnega ljubimca, da bi težko prepoznal našega slavnega »Glembaja«. Zakonski trikot, ki so ga tvorili g. Zupan kot poslanik, gdč. Levarjeva kot njegova žena in g. Banovec kot francoski plemič je svojo nalogo zabavati občinstvo, prav dobro rešil, seveda ni manjkalo zraven g. Pečka, ob katerem so se prožile salve smeha. Sploh se lahko reče po celotnem vtisu te uprizoritve, h kateremu so poleg glavnih vlog pripomogle še številne manjše, da spada »Vesela vdova« med prav dobre operete, ker glavni zahtevi take operete, ki se jo lahko najbolje negativno definira, da namreč ne sme dolgočasiti, prav lepo ustreza. W.

Stroga obsodba zaradi lažnega bankrotstva

Ljubljana, 10. junija.

Mladi ljubljanski trgovec je otvoril pred leti, okoli leta 1929, svojo trgovino v starem središču mesta. Prodajal je razno manufakturno blago, konfekcijo in tudi mešano blago. Njegovi odjemalci so bili prva leta kmetje z dolenjske in ižanske strani, dalje delavci in nižji državni uslužbenci. Ko je gospodarska kriza začela vedno huje pritiskati, ko so začeli izostajati dobri plačniki, je trgovec, ki je poprej vedno solidno poravnaval svoja naročila, prišel v veliko zagato in stisko. Lani je dobil prvo večjo tožbo, sledile so tudi izvršbe. Redukcija prejemkov je povzročila, da so mnogi stalni odjemalci opustili nakup obleke in blaga pri njem. V veliki stiski je prišel trgvec K. S. na čudno idejo. Zasnoval je načrt, ki ni v skladu s kazenskimi paragrafi. Polagoma, še pred napovedjo sodnega poravnalnega postopanja, je od oktobra naprej ponoči ali pozno zvečer vojil zavoje raznega blaga iz trgovine k svojemu stricu A., ki je stanoval v zapadnem delu mesta. Tam sta blago spravila v kletno shrambo in zlasti na hodnik, kjer sta blago zakrila z maskirano steno. Tja je trgovec spravil 99 zavojev blaga v prvotni vrednosti nad 161.000 din.

Pred božičem je trgovec zaprosil za uvedbo poravnalnega postopanja. Ponujal je 40%. Upniki so poravnavo odklonili. V zadevnem predlogu na sodišče za poravnavo je trgovec K. navedel, da znašajo pasiva 414.000, aktiva pa 250.000 din.

Upniški odbor je po svojih članih uvedel poizvedbe o premoženjskem stanju prezadolženca. Za poizvedbe je bila naprošena ljubljanska policija. Detektivi so izvršili najprej hišno preiskavo pri trgovcu samem. Bila je brez pozitivnega rezultata. Napotili so se nato na stanovanje trgovčevega strica Antona. Doma je bil le sin. Detektiva sta v kletni omari zavohala nekaj blaga, ki je že na prvi pogled kazalo, da izvira gotovo iz trgovčeve trgovine. Natančneje sta preiskala vse kotičke v kleti in naposled izsledila tajno skladišče, ki je bilo za maskirano steno. Tu se je odkril pravcati zaklad blaga. Vse tam najdeno blago so pozneje cenili na 115.276 din, ker so vpoštevali, da se je blago zaradi vlage za 40% pokvarilo.

Trgovec K. S. in njegov stric Anton sta se včeraj v štiri ure trajajoči razpravi morala zagovarjati pred malim senatom. Prvi zaradi zločina lažnega bankrotstva, da je oškodoval svoje upnike in tožen je bil zaradi zločinstva prevare obrtoma, da je tvrdki »Vuna« in »Tekstilia« prevaril za okoli 26.000 din. Njegov stric je bil obtožen tudi zločinstva lažneg abankrotstva, ker je pomagal trgovcuu pri skrivanju blaga. Oba obtoženca sta zanikala krivdo v kazenskem smislu. Bila sta obsojena trgovec K. zaradi zločinstva po § 344 in prestopka po §345 k. z. na 10 mesecev strogega zapora, v izgubo častnih državljanskih pravic za 1 leto in v plačilo povprečnine 500 din. Drugi obtoženec pa na 3 mesece strogega zapora, pogojno na 3 leta. Državni tožilec je prijavil priziv zaradi prenizke kazni. Prvi si je pridržal tridnevni rok za premislek, drugi pa je kazen sprejel.

V vojni je padel in se zdrav vrnil

Radeče, 9. junija.

Večkrat se pripeti, da se v vojni pogrešani, ozir. v vojni padli in pozneje mrtvim proglašeni, vrnejo zdravi v svojo domovino. Enak slučaj je preteklo soboto doživela tudi družina Strahova iz Čimernega pri Radečah. O sinu in bratu, ki je padel v vojni dne 10. 4. 1917, kakor je uradno dokazano, ni bilo v družini Strahovi nobenega pogovora več, ker se je že zdavnaj molilo za njegovo dušo. Njegovo ime je vklesano v spomeniku padlim vojakom v Svibnem. Nad 20 let je že, odkar se je poslovil od domačih in odšel v vojno, odkoder se ni več vrnil. Toda preteklo soboto je obiskal družino Strahovih neznan tujec, lepo oblečen. Vsa soseska se je za tujcem ozirala in ga motrila od nog do glave. Mož se jim je videl znan, a ga vendar niso poznali. Iz hiše Strahovih se je naenkrat zaslišalo glasno vpitje in jok. Sin in brat Jože se je vrnil od mrtvih. Nobeden ni mogel verjeti, da bi v vojni padel sin bil res živ in da bi se res živ vrnil. Srečni Jože, ki je spoznal v sivem starčku svojega očeta in v sključeni mamici svojo ljubljeno mater, se je od veselja razjokal. Ko se je pomiril, jim je le stažka dokazal, da je res njihov vojno pogrešani sin Jožef. Z bliskovito naglico se je razširila po vsej soseski in fari novica, da se je Strahov Jože vrnil domov in »nobel«.

Strah Jože, rojen 18. I. 1898, je bil leta 1916 poklican k vojakom. Po preteku enega leta je bil v Italiji vjet, od koder je pozneje pobegnil v Nemčijo, kjer je preživel vsa dolga leta kot dninar, delavec in pozneje kot hotelski sluga. Šele po 20 letih se mu je posrečilo dobiti dovoljenje za vrnitev v domovino.

Schmeling - Joe Luis

Komaj dva tedna še manjkata do velike boksmath tekme med Nemcem Schmelingom in črncem Joe Luisom, ki naj odloči neoficielno, kdo bo svetovni prvak v težki kategoriji boksarjev. Amerika, ki je tudi svojevrstna ob takih velikih športnih dogodkih, govori danes samo o tem, zlasti prednjači v tem Newyork. Spretni menagerji so znali ameriško radovednost pritirati do skrajnih meja in tako vlada za match večje zanimanje, kot pa za srečanje med Baerom in Luisom. In tudi to srečanje je razgibalo celo Ameriko. Menagerji so preračunali vse možnosti, kdo bo zmagal; izmerili so obema tekmecema dolžino, težino, obseg prsi in rok, moč in spretnost v nogah, dolžino rok in moč njenega udarca. Američani poznajo že vse in to je danes predmet njihovih pogovorov. Amerika je pač dežela tisočih možnosti...

Gospodarska stran

Srečanje med Schmelingom in Luisom pa ni samo športnega značaja, ampak ima tudi velike gospodarske prednosti, zlasti za spretne menagerje. Če bo športni stadion, kjer se bo ta math vršil in kjer je prostora za 100.000 oseb, razprodan, pri tem spravijo prireditlji približno en in pol milijona dolarjev. Cena za boljši sedež znaša 40 dolarjev, po naše približno 2000 din. Nadaljnih najmanj 500.000 dolarjev bodo spravili v svoj žep prekupčevalci s kartami. Najmanj 100.000 dolarjev prinesejo filmska podjetja in radio postaje prireditelјem v blagajno. Pri tem lahko računamo še na nadaljnjih 10—12 milijonov, ki jih bodo posetniki zapravili pred in po mathu. Kajti čisto jasno je, da bo pri tem težko dobiti prosto sobo, kjer bodo prenočevali in da seveda ne bo manjkalo tudi posebnih vlakov, za Ameriko ni nič čudnega. K vsemu temu pa pridejo še velikanske stave tega ali onega bokserja. In tako bo seveda tudi nekaj nadaljnjih milijonov zamenjalo svoje lastnike. Zlasti, če bo zmagal Schmeling, kajti Američani seveda stavijo predvsem na svojega kandidata. Dosedaj je že prodanega v predprodaji za okoli pol milijona kart.

Drugo vprašanje je ob takih prilikah, kar se nujno vsiljuje vsakemu: kaj ima šport opraviti s temi stvarmi in ali res nima šport nikakih drugih vrednot v sebi, kot samo to, da si par spretnih menagerjev napolni žepe z denarjem onih, ki kriče »circenses, circenses. Športni gibanje je veliko in je zajelo ves svet in še se je treba bati, da je šlo čez glavo onim, ki so ga ustvarjali in ki pri tem prav gotovo niso mislili na take izrodke.

*

Na mednarodne kolesarske dirke, združene z veliko športno manifestacijo, ki bo v nedeljo, dne 14. junija v Slovenjgradcu pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. M. Natlačena, bo na pobudo ljubljanskih kolesarjev in motoristov vozil velik avto. Odpeljal bo v soboto popoldne ob 4 izpred »Nebotičnika« in se vrnil v nedeljo zvečer. Ker pa bo ta vožnja odvisna od števila že vnaprej prijavljenih ljubiteljev, se vsi, ki si želijo lepega izleta v krasno štajersko in koroško pridodo, opozarjajo, da se z vlogo 50 Din (kar namreč vožnja stane) prijavijo najkasneje do petka opoldne pri g. Schweitzerju pri tvrdki Jax in sin (zraven kavarne »Evrope«).

Turistični promet z Nemčijo

Belgrad, 10. junija. AA. Ravnateljstvo »Putnika« je prejelo poročilo, da so bile pri pogajanjih te dni v Berlinu med nemško državno banko in našo narodno banko določene olajšave za prihod nemških turistov. Kreditna pisma, ki jih bodo prinesli nemški turisti s seboj v našo državo, bo mogoče vnovčiti po tečaju 14 Din za eno nemško marko. Ta tečaj je znatno boljši od rednega borznega tečaja nemške marke. Z ureditvijo tega vprašanja je znatno olajšan promet nemških turistov, zlasti tistih, ki obiskujejo v velikem številu naše Primorje.

Maribor

Maratonski kuluk. Delo na Livadi vidno napreduje. Da bo zemljišče do Slomškovih dni izravnano, je potrebno, da se članstvo v čim večjem številu odzove k skupnemu delu. Vsak dan ob 15. se prične delo ter traja do 23. ure zvečer. Kdor nima časa čez dan, naj pride ob večerih.

Petletnico obstoja bo obhajal v nedeljo Pohorski dom, ki je last mariborskih magistratnih nameščencev. V proslavo se bo vršila na Pohorju večja prireditev. Dopoldne ob pol 11 bo pred domom služba božja na prostem.

Prijavite stanovanja! Za Slomškove dni bo rabil prireditveni odbor stanovanja tudi pri zasebnikih, ker ni dovolj sob v hotelih na razpolago. Lastniki stanovanj, ki bodo imeli takrat prazne sobe na razpolago, naj jih prijavijo čimprej v pisarni »Putnika« na Aleksandrovi 35 ali v pisarni Slomškove družine na Koroški cesti 1 (tel. 29-50).

Telovske procesije v Mariboru. Telovska procesija v stolnici se prične jutri okrog 8. ure. Ob vedrem vremenu gre kakor prejšnja leta po Stalni ulici na Glavni trg in na Koroško cesto (pri kapelici sv. Janeza 1. blagoslov), po Strossmayerjevi in Orožnovi ulici na Slomškov trg (2. blagoslov), po Ulici 10. oktobra, Gosposki in Slovenski ulici na Grajski trg (3. blagoslov) ter po Vetrinjski, Jurčičevi in spodnji Gosposki na Glavni trg (4. blagoslov) in po Stolni nazaj v stolnico. — V frančiškanski župniji bo procesija v nedeljo, dne 14. junija ob 8 iz bazilike po Aleksandrovi cesti (1. blagoslov pred Meljsko cesto), do Tomšičevega drevoreda (2. blagoslov pri kapelici), krene mimo Piramide do Ciril Metodove (3. blagoslov) in se vrne po Trgu Svobode (4. blagoslov) ob 10 v baziliko. Tudi pri Magdaleni bo procesija v nedeljo po običajni poti mimo bolnišnice in po Masarykovi cesti na Kralja Petra trg ter od tam v župno cerkev. — Pri Sv. Jožefu v Studencih bo procesija v nedeljo, dne 21. junija. — Letos bomo imeli na Telovo prvič procesijo z Najsvetejšim v železniški koloniji.

Tatovi koles so zopet na delu

Kranj, 9. junija.

Zadnje dni so pričeli neznani tatovi po mestu krasti kolesa. Tako je izginilo samo okoli nedelje več koles. Vsa ta kolesa so bila last okoliških delavcev, ki se vozijo v Kranj na delo. Kolo izgine skoro vedno takrat, ko gre delavec v trgovino po kakih opravkih in ga pusti zunaj nezaklenjenega.

Tako se je zgodilo, da je delavka šla v trgovino, zunaj pa pustila kolo. Ko se je vrnila, kolesa že ni bilo. Medtem pa se je tat nemoteno peljal skozi mesto, a pred lekarno je videl, da stoji boljše moško kolo, lastnika pa nikjer. To kolo mu je vsekakor bolj ugajalo, zato je »svoje« žensko kolo pustil pred lekarno, z moškim pa je izginil neznanokam. Seveda ukradena delavka tega ni vedela in je tatvino naznanila orožniški postaji, tedaj pa je že neki možakar pripeljal njeno kolo in povedal, kaj se je zgodilo z njegovim.

Drugi tatovi pa so dobrodušni, oni kolesa samo zamenjujejo. Kjer vidijo boljše kolo, ga vzamejo, svojega razbitega pa puste, kot »odškodnino«. Teh zadnjih tatov je tudi vedno več.

Vendar so marsikateri tatvini krivi tudi lastniki koles. Kajti, kljub temu, da se tatvine zadnje čase kar vrste in ne mine dan, da ne bi bila prijavljena vsaj ena, puščajo svoja kolesa nezaklenjena kar ves popoldan pred gostilnami ali pred drugimi hišami.

Nekateri tatovi koles pa so v svoji predrznosti šli še dalje. Tako je bilo včeraj ukradeno g. prof. Planini kolo iz zaklenjene hiše, v katero je prišel tat skoro gotovo s pomočjo ponarejenega ključa. Vendar pa je moral biti tat poznan v hiši, ker je vedel, kje shranjuje g. profesor kolo. Bilo je skoraj novo, dobro ohranjeno in vredno nad 1200 Din.

Zadnji čas je, da se izsledе ti predrzni tatovi, da bo vsaj za nekaj časa mir pred njimi. Ravno tako pa naj bi tudi lastniki koles malo bolj pazili na to, kje jih puščajo.

Kosmatinec - pazi se!

Kamnik, 10. junija.

Okoliški posestniki, ki imajo poleti svojo živino v naših planinah, se še dobro spominjajo, kako je na Menini planini mesaril velik kosmatinec njih drobnico, dokler mu ni sedanji narodni poslanec za kamniški okraj g. Anton Kersnik pognal nekaj šiber med rebra. Ustreljen je bil v mesecu oktobru leta 1931. Njegova koža pa krasi sobo nekega kamniškega advokata.

Vgozdovih kamniškega vrha in Mokrice pa se je zopet pojavil velik kosmatinec, ki se mu je zahotelo samote in okusnega prigrizka. Sicer kmetom še ni naredil nikake škode, ker še niso odgnali svoje živine v planine. Videlo ga je že več kmetov, ko je hlačal po gozdovih. Oskrbnik lovišča ljubljanskega trgovca g. Sossa mu je sledil nekoliko po lovišču, potem pa iz neznanih vzrokov opustil zasledovanje. Tudi ta kosmatinec je velik in bo našim lovcem lepa lovska trofeja.

Film

„Sen kresne noči"

Ljubljana, 10. junija.

Nihče ne bi verjel, da bo Reinhardt nekoč režiral tudi film — posebno ob prehodu iz nemega v zvočni, ko smo z vso upravičenostjo dvomili, da bo tehnika, ki jo zvočni film danes dosega, res kdaj tako na višku. In če bi že verjeli v moč Reinhardtove režije tudi v filmu, ko je vendarle verjetnost popolnega umetniškega igranja manjša kakor na odru, bi še manj verjeli, da more kakšno Shakespearovo delo, ki je polno liričnih mest in bleščavosti besed, v filmu zmagati s tako prepričevalnostjo, kakor je zmagalo delo »Sen kresne noči«, ki ga zdaj vrti kino »Sloga« v Ljubljani.

Kako je Reinhardt združil sliko, igro, besedo in glasbo, nas spominja na najboljše filme, ki so bili kdaj predvajani pri nas. On je ponovno dokazal, da pravi režiser združuje zunanjo režijo (ki vprav v filmu povprečnega režiserja zapelje v površnost) z notranjo, ki odkriva ne samo duševno življenje oseb in razvoj njihovih značajev ter usod, in da tudi idejo dela povzdigne tako, da postane gledalcu dostopna, razumljiva in kulturno-vzgojna. Mendelsohnova glasba tolmači vse dogajanje in daje muzikalni čar Shakespearovi besedi. Sugestivna umetniška sila režiserja se kaže tudi v igralcih, ki so se v svoje vloge vživeli do presenetljive dovršenosti. — Ob tej priliki si ne moremo kaj, da ne bi izrazili veselja nad dejstvom, da so minili časi, v katerih se je pri nas podajal plevel za zrno in da je v krog pravega umetniškega hotenja in višine filmskega programa pristopil tudi kino »Sloga«, ki je pod prejšnjim vodstvom in lastništvom z majhnimi izjemami prinašal sam filmski kič. Vsem občudovalcem Shakespearja in ljubiteljem gledališča ter vsem, ki si žele res pravega umetniškega doživetja, obisk filma »Sen kresne noči« toplo priporočamo.

„Snežena gora" najvišja mehiška gora

Mehika ima tri gorske velikane, od katerih je Pic de Orizaba najvišji. Vendar do danes znanstveniki še niso dognali njegove prave višine. Merjenja nihajo med 511 in 5780 metri. Indijanci nazivajo ta hrib z imenom »Citlaltepétel«, kar pomeni sneženo goro.

Ugasli ognjenik

Snežena gora leži na vzhodnem delu mehiškega ozemlja in se dviga nad mehikansko visoko planoto. Neposredna bližina morja močno vpliva na podnebje velikana, označujejo ga nenadne in pogoste vremenske spremembe. Le proti koncu deževne dobe ga je mogoče občudovati v vsej veličini in jasnosti, ko se njegova snežena odeja blešči daleč na okoli skozi rdečkastorumeno ozračje hladnega višavja. Na visoki planjavi pod vznožjem gore leži majhno mesto, ki ima v ondotnem jeziku tako ime, ki je za Evropca težko izgovorljivo. Snežena gora je ugasli vulkan. Do višine 3500 m je hrib obkrožen od gostega gozda, ki se med njim razprostirajo tudi prostrana polja. Tu uspeva žito, raste krompir, sploh kulturne rastline, ki jih pozna Evropa.

Nevarna pot

Nad to mejo leži majhna indijanska vasica, ki je najvišje ležeče človeško selišče na tem hribu. Nad mejo 3500 m se spet nahaja gozd, vendar ne tako gost in se proti vrhu čim dalje bolj redči. Gozdovi so večinoma jelkovi. Jelke so izredno visoke in vitke. Mehika izredno čisla to drevo. Pozna jih preko 200 vrst. Pot proti vrhu pelje mimo globokih prepadov. Po 4000 m se konča gozd. Svoječasno je bila meja gozda mnogo višja, vendar je požar uničil gozd. Nad to višino se začenja pravi alpski svet. Posveti se ostra konica s snegom pokritega hriba, ki najbolje sliči piramidi. Od vrha dol se vleče široka reka lave. Te se mora popotnik izogniti in se proti vrhu vzpenjati med prepadi, katerih enega imenuje prebivalstvo jamo smrti. Vse na okoli je brez vode, vse izžgano. Tla so iz mlajše vulkanske dobe. Čim višje se človek vzpenja, tem hujša je pot. Ostro zasekane skale, tla pokrita z ostrorobatim vulkanskim kamenjem ter pepelom. Sem pa tja moli iz te puščave kaka zelena rastlinica, vendar so redke, ker v višini 4600 m vlada že stalen mraz in skoro vedno sneži. Temperatura je v tej višini vedno pod ničlo. Tisti, ki se vzpenjajo na vrh, morajo premagati strašne težave. Prepad za prepadom se vrsti, ko prekoračijo eno pečino, zazija spet pod njim globoka zareza. Višino 800 m, ki je še do vrha, morajo naskakovalci premagati po dolgem in izredno napornem plezanju. Snežna odeja se polagoma spremeni v ledeno, vendar se ne da reči, da bi se mogli ti ledeniki postaviti v vrsto velikih. To pripisujejo vplivu vulkana, ki večkrat bruha. Zadnji večji izbruh je bil leta 1687. Po tem letu pa »Snežena gora« sploh ni več dajala znakov, da bi bil ognjenik še živ. Da pa ni popolnoma zamrl, se da sklepati po žveplenih plinih, ki se pogostokrat dvignejo iz žrela vulkana. Tako toplota v notranjosti vulkana preprečuje, da bi se na zunanji plasti stvorila debelejša in razsežnejša ledena plast. Tik pred vrhom postaja vrh gore dostopnejši in je mogoče opazovati vulkansko žrelo. Še pred nekaj desetletji so Indijanci iz žrela kopali žveplo, vendar so morali ta posel opustiti, ker ni prinašal več pomembnega zaslužka zaradi nizkih cen, ki so se javljale na svetovnem trgu. Žrelo vulkana je pokrito s snegom. Med prebivalstvom se okrog tega gorskega velikana spleta seveda velika veriga pripovedk. Večinoma v dobrem smislu. Ena teh pravi, da ima »Snežena gora« tako silo v sebi, da človeka, ki jo je enkrat dosegel, vedno in vedno vabi k sebi.

Doma in na Spitzbergih

Ruski pomorci so nekdaj lovili in celo prezimovali na Grumantu, kakor imenujejo Spitsberge. Med svetovno vojno so zalagali premogovniki na ledenem otočju Petrograd. V versailska mirovna pogodba je izročila otočje Norveški. Tudi Norvežani so od kraja izkoriščali premogovnike. Naposled so izčrpali gorenje plasti. Stroji za vrtanje globljih jaškov bi predrago stali. Rudarji so odšli. Rudarsko mesto Barenzburg se je ipraznilo. Oživelo je zopet pred štirimi leti, ko so kúpili rudnike Sovjeti. Rusija nujno potrebuje ta premog za svoje parobrodstvo v Severnem Ledenem oceanu. Vendar niso mogli Sovjeti uporabljati na norveškem področju brezplačno sužnje, politične pregnance, kakor povsod ob Severnem tečajnem krogu na ruskem ozemlju. Morali so klicati rudarje prostovoljce izmoskovskih, donskih in siibrskih premogovnikov. Zaslužek, prehrana in bolniška blagajna so morali odgovarjati norveškim predpisom. Vse to je res privabilo rudarje z družinami, ki zdaj celo vzdržujejo skromne domače vrtičke. Pridelujejo v teku kratkega tečajnega poletja solato, čebulo, redkvice in ponekod celo paradižnike, na katere so ponosni kakor na ananase. Norveški gubernator Morlove redno ogleduje delavska stanovanja, kopalnice in slično. Norveški rudarski nadzornik Sverdrup dnevno prihaja v jaške in separacijo. Boljševiki morajo vpoštevati njih zahteve. Delavci so ubogljivi, ker se ne marajo povrniti v Sibirijo. Saj stane na primer v Barenzburgu nova moška obleka povprečno dvotedensko rudarjevo plačo, dočim bi za njo moral plačati na Ruskem dvo- do trimesečni zaslužek. Radio kratkočasi rudarje pozimi, kadar so odrezani Spitsbergi od ostalega sveta. Poleti večkrat zahajajo v Barenzburg parniki s turisti, ki se zanimajo za kotiček skrivnostne sovjetske države na norveških tleh. Saj so norveška pristanišča neprimerno lažje dostopna kakor ruska. Moskovska »Izvestija« od 26. maja pripovedujejo o usodi rudarja Griščenka, ki se je povrnil iz Barenzburga v rojstni kraj Stalino (rudnik Juzovka ob Doncu) in s prihranki si postavil hišico. Občinska uprava ga je hudo obdavčila. Griščenko se je pritožil, a občina je pohitela zapečatiti hišico, da bi jo prodala na dražbi. To se je zgodilo medtem, ko je bil rudar na delu. V hiši so zapečatili tudi njegovega očeta, starega bolnega moža. Državni pravdnik je sicer preložil dražbo, ker trdi Griščenko, da ni noben buržuj. A njegov oče je ostal zapečaten. Sin mu podaja kruh in vodo skozi okno ter ne ve, ali mu ne bodo odvzeli pohujšljivo zasebno nepremično lastnino.

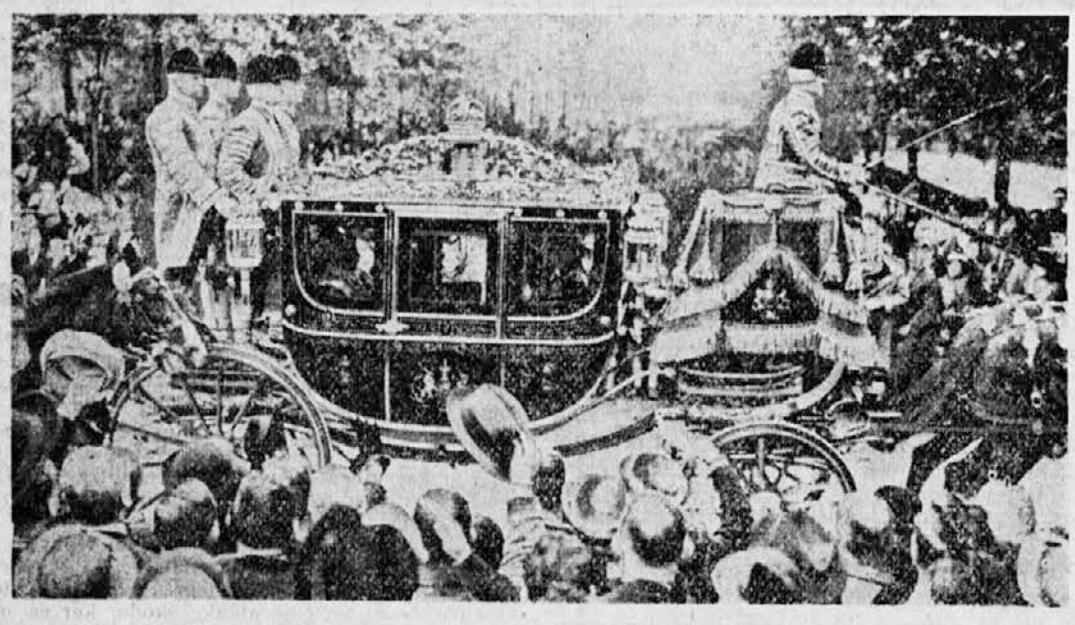

Državna kočija, v kateri se angleški kralj pelje k slovesnemu sprejemu v palačo St. James.

Goethe umoril Schillerja

Gospa Matilda, soproga znanega generala Ludendorfa, zdravnica po poklicu, je razkrinkala »strašen zločin, ki pomeni največji madež nemške zgodovine«. Natisnila je še leta 1928 prismojeno knjigo, kjer dokazuje, da so jezuiti zastrupili Luthra in Židje — Lessinga. Pozneje so se zedinili katoliški in židovski morilci z masoni ter ustvarili »Družbo iluminatov«, ki je ugonobila še Schillera. Zadnji zločin je najbolj ogaben, ker je smatral Schiller za svoja morilca: Goetheja in nadvojvodo Sachsen-Weimarskega za najboljša prijatelja. Iluminati so kaznovali pesnika, ker je postal iz glasilca revolucije oznanjevalec nemškega nacionalizma in spisal »Viljema Tella«. Ko je obolel Schiller v Weimaru, mu je poslal nadvojvoda svojega osebnega zdravnika s strupom, Goethe pa je priporočal bolniku »zdravilo«. Ko je Schiller umrl, so ga pokopali ponoči v naglici, da bi zakrinkali zločin. Za sedanjo nemško miselnost je značilno, da je bilo prodano več sto tisoč izvodov tega »znanstvenega dela. Weimarska »Goethejeva družba« je smatrala za potrebno, braniti čast največjega nemškega pesnika in poverila to nalogo strokovnemu profesorju Heckeru. Slednji je natisnil v Lipskem razpravo, kjer jako previdno, a nepobitno dokazuje, da ne odgovarjajo obdolžitve resnici Schiller nikoli ni bil član tajnih društev. Katoliki, masoni in židje niso imeli nobenega vzroka ga sovražiti. Umrl je za jetiko, kakor je dokazano po raztelesbi. Res je bil pokopan ponoči, a to je pomenilo v njegovi dobi posebno čast. Toda gospa Ludendorfova se ni zmenila za ugovore. Zdaj je natisnila novo izdajo svoje knjige »Nekaznovan zločin« z neizpremenjeno vsebino ter ima slej ko prej dosti nac. bralcev.

Dobičkanosen a ogaben posel

Nekako 1500 let pred Kristusom je bil neki egiptovski čarovnik obsojen na smrt, sodniki pa niso izrekli, kako naj bo usmrčen. Tako je postal obsojenec svoj lasten krvnik, ker si je način smrti lahko sam izbral. To je najstarejša znana smrtna obsodba.

Ko je Voigemast v Revalu na Estonskem brutalno umoril neko učiteljico, je bil obsojen na smrt. Toda, kako? Mlada povojna republika je že od svoje ustanovitve iskala način, kako izvrševati smrtne obsodbe. Španska metoda počasnega davljenja, italijansko streljanje v hrbet, Hitlerjevo obglavljenje s sekiro, vse to je bilo zavrnjeno kot nesodobno. Z ironično gesto je estonska vlada povzela metodo davnih egiptovskih časov. Obsojencu je bilo dovoljeno, da se sme posvetovati z učenjaki univerze Dorpat, kateri so mu svetovali cianid, katerega kapljica ohromi srce hitreje kot električen tok 20.000 voltov napetosti. Smrt je nastopila v trenutku.

Posel krvnika je gnusen, a nosi tudi posledice za njega samega. Vse se ga izogiblje, družabno postane nemogoč, vedno si domišlja, da je zasledovan, boji se videti kri in slično.

Značilno je, da se posel krvnika navadno podeduje in ostane v družini. V Franciji n. pr. sta vse od leta 1664 pa do danes znani samo dve družini, ki sta vršili to službo. Sansoni so se vrstili skoro dvesto let do leta 18550., ko jim je tega leta sledil Deibler, katerega potomec je še danes krvnik Francije. Sansoni so bili iz Italije, Deibler pa je bavarskega rodu. Zadnji Sanson pa je danes ministerijalni uradnik, a njegovi predniki so »zaslužili« do 60.000 frankov letno, ker so se dobro razumeli z ravnanjem »vdove«, kot pravijo giljotini v šaljivem tonu. V prvem rodu Sansonovo je bilo 7 bratov in vsi so se oprijeli tega ogabnega poklica. Da jih je bilo mogoče ločiti, so jih nazivali po mestu, v katerem so bili nastanjeni. Tako so se imenovali Monsieur de Renes, Monsieur de Paris, Monsieur de Lyon itd. Od leta 1871 vrši ta posel samo Monsieur de Paris za vso Francijo. Sedanji veliki giljotiner Anatole Joseph Francois Deibler prejema letnih nekako 60.000 dinarjev, za vzdrževanje »vdove« pa še okoli 33.000 dinarjev. Paziti mora nanjo, da ne zarjavi in sploh, da je vedno pripravljena. Oče Anatola je znorel, ko se je pripravljal, da usmrti Carrara, ki je moril ljudi s strupenimi gobami. Kričal je, dajte mi vode, ker sem pokrit s krvjo.

Angleški krvnik Jack Ellis, ki je umrl leta 1931, si je trikrat skušal vzeti življenje, ker ni mogel prenašati strahotnih spominov. Ko je obešal Edith Thmopson, morilko svojega moža, se je zarekel, da ne obesi nobene ženske več. Število eksekucij, ki jih je izvršil, je znašalo 206. Ameriški krvnik, izmed stoterih prosilcev izbrani veščak v ravnanju z električnimi stroji, je Robert Elliot. Prvo leto je »zaslužil« 2500 dolarjev, ker je plačan po številu. Nekoč je v enem samem dnevu šestkrat zavrtel stikalo električnega stola. L. 1928 je v enem mesecu izvršil 28 eksekucij. V svojem bivališču blizu Newyorka je stalno zastražen, ker je dobil že mnogo grozilnih pisem, celo hišo so mu že bombardirali, a brez posledic.

Ukradena ladja

Čudna zgodba tovorne ladje »Girl Pate«, ki je aprila zapustila pristanišče Grimsby in izginila brez sledu, je zelo razburila angleško mornarico. Izvedenci so sklepali, da se je moštvo uprlo, odstavilo ali celo umorilo kapitina Osbornea, se polastilo parnika in sklenilo pričeti z gusarstvom ob severni ocenaski poti, kamor je bilo namenjeno. Londonski tisk je celo zahteval, da bi proglasile oblasti izven zakona in naročile vojnim ladjam zasledovanje, oziroma potopitev, če se ne bi hoteli vdati. Šele zdaj je razpršil ta ugibanja drugi parnik, ki je nepričakvano srečal »Girul Pate« v Atlantiki med Kanarskim otočjem in Madeiro. Ugotovil je, da so krenili begunci proti otoku Salvagesu. Najbrž hočejo pod vodstvom kapitana Osbornea zopet iskati pravljične gusarske zaklade. Izročilo zatrjuje, da je zakopal na otoku svoje milijone kapitan Kidd, ki je dolgo plenil sredi XVIII. stoletja ameriške ladje, dokler ni bil ujet in obešen v Londonu. Kapitan Osborne je bil baje udeležen pri iskanju že poprej in je zdaj zopet sklenil poskusiti srečo, ne da bi naprosil za dovoljenje lastnike ladje. Slednji zaman oblegajo zavarovalnice. Policа se ozira na najrazličnejše nesreče, a seveda ne omenja redkega slučaja, v katerem je lastnikom odpeljal ladjo njen kapitan.

Pred 125 leti se je takole končal prvi letalni poskus, ki ga je izvršil krojač Berblinger iz Ulma.

Služboda jalec: »Prav rad bi vas sprejel v službo, ampak vaša izpričevala mi zbujajo pomisleke.«

Prosilec službe: »Zaradi tega ste lahko brez skrbi, gospod, saj poznate ljudi, izpričevala nisem sam pisal.«

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto ogliče, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

37

Zamislil sem se, kako bom lezel in lezel po trebuhu vso dolgo pot. Ustrašil sem se tega in mu povedal.

»Dobro,« je dejal on in me spet tikal. »Kakor hočeš.«

Spuščal sem se po korakih niz »obronek. Krogle so spet kar deževale, odnosno padale kakor toča. Vendar se nisem nič podvizal, marveč sem korakal počasi, kakor da se sprehajam. Toda povedati moram, da vse to ni bila nobena hrabrost, marveč strašna trudnost. Bil sem tako strahovito truden, da nisem mogel teči. Niti sama misel na smrt me ni mogla nagnati v tek. Nič na svetu bi me ne bilo vzpodbodlo toliko, da bi bil pohitel s svojimi koraki. Bil sem preveč zbit.

Doli sem našel poveljnika osemnajste, takoj nato pa poročnika Lafittea. Povedal sem mu svoje sporočilo.

Poročnik Lafitte je bil majhne rasti, miren in dobrodušen človek. Zdelo se je, da ga vse to okoli njega prav nič ne briga.

»Dobro, dobro,« mi je dejal kakor učitelj, kateremu otroci ne dajo miru. »Stopil bom gor, da vidim, kakšen je položaj, potem bomo že kaj naredili. Bomo videli. Strojnice ne rastejo kakor gobe . . .«

Vračal sem se z njim do mesta, kjer je poročnik Vernon uravnaval streljanje, ležeč za nahrbtnikom. Nekaj časa sta se razgovarjala o položaju, ko je nenadno zadela Lafittea krogla prav v gleženj. Zaklel je in dejal, da pojde v ambulanto.

Ni dejal več niti besede in je krenil proti trenu. Poskakoval je po eni nogi, da je bil zares smešen. Ko je odskakal kakih dvanajst korakov, se je poskusil opreti na ranjeno nogo, toda bolečina v njej je bila tako neznosna, da je nadaljeval pot poskakovaje kakor prej. Kmalu je postal droban in hiter kakor palček.

Strojnice nismo dobili, ker je vse moštvo, namenjeno zanjo, bolno ali pobito ali ranjeno kakor ponavadi. Neki Karol je padel poleg mene, krogla ga je zadela naravnost v srce. Bobnjarja Didiera iz Pariza je krogla zadela vprav med oči. Osemnajsta se je spet morala poslužiti bajonetov. Pa vendar smo Druze odbili.

No pa naj bo že kakor hoče, naš zakotek je bil strahovito osamljen. Nazadnje smo se nekako izvlekli in krenili naprej. Za nami ni bilo več žive duše. Senegalci so odmeglili kdovekam, a na naši levi je zijala praznina. Vsi so odšli, ne da bi se kdo kaj vznemiril, kaj bo z nami.

Tedaj je pridrvel nad nas častnik iz generalnega štaba. Bil je ves zasopel in je besnel.

»Za vraga, kaj počenjate tukaj,« je vpil na Vernona.

»Zapovedano nam je, da branimo to mesto,« mu mirno odgovarja poročnik. »Nismo dobili nobenega drugega ukaza, pa zato še naprej branimo to mesto.«

»Dobro, toda zdaj veste, kaj delajte. Poberite se čim prej.«

»Vstani! Na levo, marš, marš!«

Krenili smo, kakor se je glasilo to kruto povelje, dalje in vlekli s seboj vso težko prtljago ter orožje in iskali izgubljeno kolono. Herschkorna je zadela krogla v koleno, druga pa mu je prebila gleženj, vprav ko je dvigal svoj nahrbtnik. Opotekel se je, padel, se vzravnal in spet padel. Zdrvel sem k njemu, da bi mu pomagal, toda seržan Etienne me je prehitel. Pograbil je nahrbtnik, z eno roko objel ranjenca in ga odvedel s seboj.

Bataljon se je umikal. Na čelu je šla devetindvajseta kompanija, poleg nje devetnajsta, v zaledju pa se je pomikala osemnajsta. Druzom se je zdelo, da so zadovoljni, ker odhajamo, še bolj pa smo bili zadovoljni mi. To je bil pač redek primer vzajemnega zadovoljstva. Toda na bojišču smo morali pustiti starega Brixeya, pustili vse svoje mrliče ter celo enega, ki ni bil mrtev.

To je bil neki Nemec iz osemnajste, ki je v garniziji vršil službo nadzornika prh, bil je po francosko chef des duches. Moral je greti vodo in čistiti aparate. Pogosto smo se mu rogali, ker je na njegovih pismih, katera je dobival z doma, stalo zmeraj »Hans Rhine, chef des douches«.

Njegovi starši v Nemčiji so si najbrž domišljali v svoji nevednosti, da je njihov sin dosegel kak višji čin. Ko je divjal najhujši boj, je Hansa zadel strel v trebuh. Hans je bil vesel fant in dober tovariš, ki je na marših zmeraj veselo pel. Vsi so ga imeli radi. Nekaj tovarišev ga je skušalo odvleči do kamijona, ki je služil za ambulanto. Toda Hans se je upiral in ni nikakor hotel naprej.

Kapitan osemnajste kompanije ga je tudi drezal. »Pojdite, pojdite, Hans! Dajte, naj vas odvedejo do ambulante.«

Toda Hans je ostal trdovraten.

»Non, non, mon capitaine, pustite me. Nočem se ganiti. Preveč me boli. Končano je, fini. Pustite me, da tukaj umrem. Vse je fini (končano). Fini boji, fini glad, fini žeja, tlaka. Fini dolgi marši v vročini. C'est fini! Nočem se premakniti. Prosim vas, mon capitaine, pustite me, da umrem tukaj in dajte mi mojo puško.«

Puške ali kateregakoli orožja ne smeš v nobenem primeru pustiti tam, kjer bi morda utegnilo služiti sovražniku. Vendar je poveljnik osemnajste dovolil Hansu, da je svojo puško obdržal.

Ko smo se mi v vsej naglici umikali, smo še zmeraj slišali, kako Hans strelja na Druze, ki se mu bližajo. Še strel, potem pa je bilo vse tiho. Hans je zadnji naboj zatrdno prihranil sam zase.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 25 Din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 2994 in 2996. Uprava: Kopitarjeva 6. Telefon 2992. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček.